

ЛЕКЦІЯ 7

Адміністративний примус, не
пов'язаний з
правопорушеннями

Адміністративний примус

Пов'язаний із
правопорушенням

Попередження
правопорушень

Переривання
правопорушень

Притягнення до
відповідальності
за
правопорушення

Не пов'язаний із
правопорушенням

забезпечення громадського
порядку і громадської
безпеки за особливих умов
(землетрус, епідемія тощо),
коли правопорушення
відсутні

Приклади адміністративно-примусових заходів, не пов'язаних з правопорушеннями

карантин

обов'язкове лікування

тимчасове обмеження руху транспортних засобів

комендантська година

евакуація людей

застосування засобів індивідуального та колективного захисту тощо

Адміністративний примусом, не пов'язаний із правопорушеннями

застосування передбачених адміністративно-правовими нормами заходів впливу до правозобов'язаних суб'єктів, які піддаються дії їх негативних наслідків морального, особистісного, майнового, організаційного чи іншого характеру з метою попередження чи припинення протиправних дій, подолання їх шкідливих наслідків

Етимологічно «карантин» означає

перебування осіб (а разом з ними і товарів), які прибули з зони, де спостерігається епідемія, або мали контакт з хворими, або самі - перенесли хворобу, в ізоляції від інших

саме місце, де перебувають люди, які прибули з епідеміологічно неблагополучних районів, для огляду та проживання протягом встановленого терміну

З медичної точки зору карантином є:

період, протягом якого людина (або тварина) міститься в ізоляції від інших для запобігання поширенню будь-якого наявного або підозрюваного у неї захворювання

комплекс адміністративних та медико-санітарних заходів, які попереджують занесення карантинних інфекцій на визначену територію (наприклад, в країну) і їх поширення за межі епідеміологічного вогнища

система державних або місцевих санітарних заходів, спрямованих проти поширення інфекційних захворювань і на ліквідацію епідеміологічних вогнищ, а також для попередження проникнення небажаних видів рослин або тварин в місця, де вони не живуть.

З правової точки зору

Карантин - адміністративні та медико-санітарні заходи, що застосовуються для запобігання поширенню особливо небезпечних інфекційних хвороб

Карантин — це система протиепідемічних і режимних заходів, спрямованих на повну ізоляцію епідемічного осередку та ліквідацію інфекційної захворюваності в ньому.

Карантин - утримання об'єктів регулювання у визначених місцях для проведення їх моніторингу або подальшого інспектування, фітосанітарної експертизи (аналізів) та/або обробки

На підставі визначень поняття «карантин» можна виокремити такі його риси:

- 1) -по-перше, це комплекс заходів різної спрямованості, як-то: адміністративних, медико-санітарних, організаційних, правових, обмежувальних, протиепідемічних тощо;
- 2) -по-друге, такі **заходи обмежені** 1) **часом**: до поліпшення епідеміологічної ситуації чи прийняття подальшого рішення щодо об'єкту карантину уповноваженим органом; 2) **місцем**: карантин встановлюється на відповідній території, яка може включати як і всю державу, так і окремі регіони, лікарні тощо;
- 3) -по-третє, вони **мають певну мету** – не допустити поширення інфекційних захворювань на території держави;
- 4) -по-четверте, карантин **передбачає відокремлення** (ізоляцію) карантинного об'єкту від інших та здійснення моніторингу щодо нього;
- 5) -по-п'яте, карантин представляє собою **правовий режим**, а отже, в законодавстві мають бути встановлені чіткі правові критерії запровадження карантину та має бути регламентовано обмежувальні заходи, які можуть застосовуватись при його запровадженні

Нормативне регулювання

(щодо запобігання поширенню епідемій, пандемій, у тому числі поширенню коронавірусної хвороби (COVID-2019))

- Конституція України (ст. 46)
- Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб»
- Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»
- Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19)» (від 17 березня 2020 року)
- Постанова КМУ щодо встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2

Обмежувальні протиепідемічні заходи

- 1) перебування в громадських будинках і спорудах, громадському транспорті без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно;
- 2) перебування на вулицях без документів, що посвідчують особу, підтверджують громадянство чи її спеціальний статус, без посвідчення про взяття на облік бездомної особи, довідки про звернення за захистом в Україні;
- 3) самовільно залишати місця самоізоляції, обсервації;
- 4) перетин державного кордону іноземцями та особами без громадянства без наявного поліса (свідоцтва, сертифіката) страхування;
- 5) проведення масових (культурних, у тому числі концертів, спортивних, соціальних, рекламних тощо) заходів за участю більш як 20 осіб (у разі проведення заходів за участю до 20 осіб організатор забезпечує дотримання між учасниками фізичної дистанції не менш як 1,5 метра);
- 8) приймання відвідувачів у кінотеатрах, інших закладах культури, музеях тощо

Порушення правил щодо карантину людей

- Адміністративна відповідальність - ст. 44-3 КпАП України

- ПІДСТАВИ

- Порушення правил щодо карантину людей, санітарно-гігієнічних, санітарно-протиепідемічних правил і норм, передбачених [Законом України](#) "Про захист населення від інфекційних хвороб", іншими актами законодавства, а також рішень органів місцевого самоврядування з питань боротьби з інфекційними хворобами,
- Перебування в громадських будинках, спорудах, громадському транспорті під час дії карантину без вдягнутих засобів індивідуального захисту, зокрема респіраторів або захисних масок, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно

Адміністративні стягнення

- накладення штрафу на громадян від однієї до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
- на посадових осіб - від двох до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян
- накладення штрафу від десяти до п'ятнадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян

Воєнний стан

- це особливий правовий режим, що вводить в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень.

Заходи правового режиму воєнного стану

1) **встановлювати (посилювати) охорону об'єктів критичної інфраструктури** та об'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення, і вводити особливий режим їх роботи. Порядок встановлення (посилення) охорони таких об'єктів та їх перелік, що із введенням воєнного стану підлягають охороні, а також порядок особливого режиму їх роботи затверджуються Кабінетом Міністрів України;

2) **запроваджувати трудову повинність для працездатних осіб**, не залучених до роботи в оборонній сфері та захисту критичної інфраструктури і не заброньованих за підприємствами, установами та організаціями на період дії воєнного стану з метою виконання робіт, що мають оборонний характер, а також ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникли в період дії воєнного стану, та залучати їх в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт, що виконуються для задоволення потреб Збройних Сил України, інших військових формувань, правоохоронних органів і сил цивільного захисту, забезпечення функціонування національної економіки та захисту критичної інфраструктури і не потребують, як правило, спеціальної професійної підготовки осіб. За працівниками, залученими до виконання суспільно корисних робіт, на час виконання таких робіт зберігається попереднє місце роботи (посада). Порядок залучення працездатних осіб в умовах воєнного стану до суспільно корисних робіт та питання їхнього соціального захисту з урахуванням вимог закону визначаються Кабінетом Міністрів України;

3) **використовувати потужності та трудові ресурси** підприємств, установ і організацій усіх форм власності для потреб оборони, змінювати режим їхньої роботи, проводити інші зміни виробничої діяльності, а також умов праці відповідно до законодавства про працю;

4) **примусово відчужувати майно**, що перебуває у приватній або комунальній власності, вилучати майно державних підприємств, державних господарських об'єднань для потреб держави в умовах правового режиму воєнного стану в установленому законом порядку та видавати про це відповідні документи встановленого зразка;

5) запроваджувати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, **комендантську годину** (заборону перебування у певний період доби на вулицях та в інших громадських місцях без спеціально виданих перепусток і посвідчень), а також встановлювати спеціальний режим світломаскування;

6) встановлювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, **особливий режим в'їзду і виїзду**, обмежувати свободу пересування громадян, іноземців та осіб без громадянства, а також рух транспортних засобів;

7) **перевіряти** у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, **документи** у осіб, а в разі потреби проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу та вантажів, службових приміщень і житла громадян, за винятком обмежень, встановлених Конституцією України;

8) забороняти проведення мирних зборів, мітингів, походів і демонстрацій, інших масових заходів;

9) порушувати у порядку, визначеному Конституцією та законами України, питання про заборону діяльності політичних партій, громадських об'єднань, якщо вона спрямована на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підризу її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, посягання на стійкість критичної інфраструктури, права і свободи людини, здоров'я населення;

10) встановлювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, **заборону або обмеження на вибір місця перебування чи місця проживання** осіб на території, на якій діє воєнний стан;

11) регулювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, роботу постачальників електронних комунікаційних мереж та/або послуг, поліграфічних підприємств, видавництва, телерадіоорганізацій, телерадіоцентрів та інших підприємств, установ, організацій і закладів культури та медіа, а також використовувати місцеві радіостанції, телевізійні центри та друкарні для військових потреб і проведення роз'яснювальної роботи серед військ і населення; забороняти роботу приймально-передавальних радіостанцій особистого і колективного користування та передачу інформації через комп'ютерні мережі;

12) у разі порушення вимог або невиконання заходів правового режиму воєнного стану вилучати у підприємств, установ і організацій усіх форм власності, окремих громадян електронне комунікаційне обладнання, телевізійну, відео- і аудіоапаратуру, комп'ютери, а також у разі потреби інші технічні засоби зв'язку;

13) забороняти у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, торгівлю зброєю, сильнодіючими хімічними і отруйними речовинами, а також алкогольними напоями та речовинами, виробленими на спиртовій основі;

14) встановлювати особливий режим у сфері виробництва та реалізації лікарських засобів, які мають у своєму складі наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори, інші сильнодіючі речовини, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України;

15) вилучати у підприємств, установ і організацій навчальну та бойову техніку, вибухові, радіоактивні речовини і матеріали, сильнодіючі хімічні та отруйні речовини;

16) забороняти громадянам, які перебувають на військовому або спеціальному обліку у Міністерстві оборони України, Службі безпеки України чи Службі зовнішньої розвідки України, змінювати місце проживання (місце перебування) без дозволу військового комісара або керівника відповідного органу Служби безпеки України чи Служби зовнішньої розвідки України; обмежувати проходження альтернативної (невійськової) служби;

17) встановлювати для фізичних і юридичних осіб військово-квартирну повинність з розквартирування військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу правоохоронних органів, особового складу служби цивільного захисту, евакуйованого населення та розміщення військових частин і установ;

18) встановлювати порядок використання фонду захисних споруд цивільного захисту;

19) проводити **евакуацію населення** у разі виникнення або загрози виникнення надзвичайної ситуації, а також із зон збройних конфліктів (з районів можливих бойових дій) у безпечні райони;

19¹) проводити **евакуацію матеріальних і культурних цінностей**, що перебувають у державній власності, у разі виникнення загрози їх пошкодження або знищення згідно з переліком, що затверджується Кабінетом Міністрів України;

20) запроваджувати у разі необхідності у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, нормоване забезпечення населення основними продовольчими і непродовольчими товарами;

22) вживати додаткових заходів щодо посилення охорони державної таємниці;

23) інтернувати (примусово оселяти) громадян іноземної держави, яка загрожує нападом чи здійснює агресію проти України;

24) здійснювати у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, **обов'язкову евакуацію затриманих осіб**, що перебувають в ізоляторах тимчасового тримання; підозрюваних, обвинувачених осіб, щодо яких застосовано запобіжний захід - тримання під вартою, що перебувають в слідчих ізоляторах; етапування засуджених осіб, які відбувають такі покарання, як арешт, обмеження волі, позбавлення волі на певний строк та довічне ув'язнення, з установ виконання покарань, розташованих у місцевостях, наближених до районів, де ведуться бойові дії, до відповідних установ, які розташовані в безпечній місцевості;

25) запроваджувати інші заходи, передбачені нормами міжнародного гуманітарного права.